

gebruikte term in het Kunstenplan-, er kwam geen subsidie-geld terecht bij die organisaties die door de jaren heen een netwerk in het internationale circuit hadden opgebouwd. Een netwerk waarmee ze, met enige subsidie-steun in de rug, veel jonge choreografen voortuit hadden kunnen helpen. Nu werden diezelfde jonge choreografen in feite aan hun lot overgelaten in een systeem dat alle kenmerken van *survival of the fittest* had.

Na 1989,

toen de eerste euforie over het vallen van de Muur alweer voorbij was, bleek de wereld te zijn veranderd. De cultuur van de jaren tachtig, waarin het lichaam en de gezondheid overbelicht waren geweest, werd weggevaagd door de realiteit, waarin de rol van het lichaam in een totaal ander licht kwam te staan.

Terwijl aan de ene kant de Amerikanen nauwelijks nog 'lichamen' nodig hadden om hun Golfoorlog uit te vechten – de realiteit virtualiserend en aldus controlerend met behulp van computer-intelligentie – werd aan de andere kant de Joegoslavische republiek uiteen gereten door een bende Rambo's: als in een slechte *horror*-film tot leven gekomen stripfiguur-lichamen.

Geconfronteerd met deze twee extremen realiseerde men zich dat de hedonistische lichaamscultuur van de jaren tachtig, die acrobatische, optimistische dans van het eeuwig fitte lichaam, onbeperkt in zijn mogelijkheden, één groot gemaskerd bal was geweest. Toen de maskers afvielen, werd duidelijk dat het lichaam lang niet zo onkwetsbaar en onvergankelijk was als men gehoopt en gedacht had.

De danswereld, meer dan andere subculturen bedreigd door het aidsvirus, realiseerde zich hoe kwetsbaar, of abject het lichaam kan zijn en hoe vreselijk om er mee opgescheept te zitten.

Hans van Manen noemde zich een constructivist, hij toonde het lichaam bij voorkeur als iets dat af en absoluut was, schoonheid één met de muziek. De nieuwe generatie richtte zich op deconstructie-methoden. Zij sloeg andere richtingen in en keek daarbij naar nieuwe helden als William Forsythe en Anne Teresa De Keersmaeker.

Van Manen maakte het onacceptabele acceptabel door het in het domein van het Schone onder te brengen. Jonge choreografen als Paul Selwyn Norton laten het onacceptabele zien zoals het is: abject, of, zoals Maria Voortman, leggen het mechanisme achter de

presentatie van het Schone bloot: pijnlijk, zo niet sadistisch.

Wat vooral belangrijk is, is het feit dat deze jonge choreografen weer de noodzaak voelen om echt iets te zeggen, om statements te maken over de wereld waarin zij leven.

De dans is eindelijk opgehouden stil te staan bij het feit dat zij geaccepteerd is.

In 1959

baarde een Ballet Oorlog in Nederland drie grote balletgezelschappen, Het Nationale Ballet, het Nederlands Dans Theater en het Scapino Ballet, die tezamen nog altijd het overgrote deel ontvangen van de totale Rijkssubsidie die voor dans beschikbaar is.

Als je bedenkt dat de rest van het beschikbare geld verdeeld moet worden tussen regionale dansgezelschappen, zoals De Rotterdamse Dansgroep, Reflex in het Noorden, Introdans in het midden, en Raz in het Zuiden, dan is de conclusie snel getrokken: er zal weinig overblijven. Het meeste van het weinige dat rest, gaat naar Dansgroep Krisztina de Châtel, Beppie Blankerts Dansersstudio en een aantal festivals, als Springdance en het Holland Dance Festival. Voor de 'kleine onafhankelijken' is er bijna geen ruimte om te kunnen overleven en in een dergelijke onze-

Oidan ..... Skroeba, Angelika Oei / Hajo Piebenga

